

Nada Grošelj*

Začetki pouka latinščine na OŠ Ledina

Začetki pouka latinščine na OŠ Ledina segajo v šolsko leto 1986/87, pot pa jim je bila utrta v letu poprej, 1985/86, ko sva se z mambo Andrejo Grošelj preselili iz Dvořakove ulice v Ilirsko. Zdaj mi OŠ Prežihovega Voranca, ki sem jo obiskovala vsa štiri leta razrednega pouka, ni bila več najbližja šola; veliko bližja je bila OŠ Ledina. Tako sem se leta 1985 prepisala tja – toda to je pomenilo, da v šoli ne bom imela pouka latinščine. In ker se je mami, klasični filologinji, zdel pouk latinščine zelo pomemben, se je dogovorila s tedanjo profesorico latinščine na OŠ Prežihovega Voranca Barbaro Šega Čeh, da bo snov za prvi razred latinščine z mano predelala sama, jaz pa bom pri prof. Šega Čehovi na koncu leta opravljala izpit. Ocen o naj bi mi, kot se je dogovorila z vodstvom šole, vpisali v redno šolsko spričevalo.

Zastavljeni cilj sva uspešno izpolnili, kar je opazilo tudi vodstvo OŠ Ledina. Andrejo Grošelj so povabili k sodelovanju in naslednje leto je začela izvajati tečaj latinščine kot honorarna sodelavka. Seveda ni šlo vse gladko: latinščina ni imela statusa fakultativnega predmeta, temveč »interesne dejavnosti« z zgolj opisnimi ocenami. Tako je bila po nekaterih straneh zapostavljena – enako kot druge interesne dejavnosti se je, denimo, začela šele oktobra namesto septembra, in verjetno so nekateri zainteresirani, ki so povpraševali po tečaju že v začetku šolskega leta, v tem času že izgubili zanimanje. Vsekakor pa se je v prvi začetni tečaj 1986/87 prijavilo 19 učencev, pretežno iz 6. razreda. Odtlej so bili vsako leto razpisani (in obiskani) tako nov začetni tečaj kot nadaljevalni tečaji na več ravneh, kajti iz vsake skupine je nekaj učencev vztrajalo leto za letom. Prihajali so tudi učenci drugih osnovnih šol, med njimi OŠ dr. Vita Kraigherja in OŠ Ketteja in Murna. Dve dekleti, ki sta se začeli učiti latinščino že prvo leto, sta prihajali še kot gimnazijki vse do leta 1992/93, prav tako tudi skupinica petih učencev, ki so začeli leto dni za njima (1987/88) in medtem večinoma ravno tako napredovali v gimnazijo. Za gimnazijske slušatelje osnovna šola seveda ni mogla »uradno« organizirati tečajev, vendar jim je popoldne dala na voljo prosto učilnico. Spomladi leta 1993 pa je morala Andreja Grošelj poučevanje opustiti zaradi kroničnih težav z glasom, ki ga je že nekaj zim zapovrstjo za več tednov izgubila.

Od kod učencem – vsaj nekaterim – volja, da so prostovoljno prihajali k latinščini po šest ali kar sedem let? Deloma je imela zasluge za to prav okoliščina, da je šlo za tečaj, ne za redni predmet. Za redni predmet bi bila namreč predpisana količina snovi,

* Nada Grošelj, dr. jezikovnih znanosti, prof. angleščine in latinščine, samostojna prevajalka, Ljubljana, e-pošta: nada-marija.groselj@guest.arnes.si

ki je učenci brez intenzivnega učenja (kakršnega se, resnici na ljubo, loti le redkokateri) ne bi mogli usvojiti in bi zato čez nekaj mesecev zvečine izgubili tla pod nogami. Še več, pri marsikaterem učencu ali celo študentu se izkaže, da kljub večletnemu učenju latinščine nikoli ni prav dojel njenega *modus operandi*. Nasprotno je predelovala Andreja Grošelj snov vsaj dvakrat počasneje, kot je bilo predvideno v učnem načrtu za redni pouk, zato pa toliko temeljiteje. Ker so učenci zatrdili, da veliko lažje spremljajo razlago, če jo sproti zapisuje na tablo, jim je res pisala vsa pravila in paradigme: ob nenehnem pisanju je vdihovala toliko krednega prahu, da je po pouku doma neredko bruhala. Poleg učenika Ane Šašel *Fundamenta Latina*, ki je tvoril ogrodje pouka, je nosila k pouku številne dodatne vaje. Latinske izreke in citate je iskala po zbirkah, slovnične vaje in stavke za prevajanje v latinščino pa je sestavljala sama. In trud je obrodil sadove, kajti ena od njenih dveh učenk z najdaljšim »stažem« je na gimnazijskem tekmovanju iz fakultativne latinščine osvojila prvo mesto.

Intenzivno utrjevanje slovnice je našlo protiutež v številnih kulturnocivilizacijskih vsebinah. Na samem začetku tečaja je profesorica umestila latinščino v sistem indoevropskih jezikov in predstavila kratko zgodovino Rima od mitičnih začetkov do propada vzhodnorimskega cesarstva leta 1453. Pripovedovala je o zgodovini in književnosti ter se navezovala na sočasne dogodke in filme, kakršen je bil *Ben Hur*. Knjige je učencem tudi posojala – ena od učenk je tako prebrala prevod celotne Lukrecijeve filozofske pesnitve *O naravi sveta*, kar je velik zalogaj celo za precej starejše. V pogovorih pa so obravnavali in si izposojali tudi knjige, ki niso imele neposredne zveze z antiko, denimo zbirko živalskih zgodb *Črni kljusac in druge zgodbe* Ernesta Thompsona Setona ali *Odiseja iz Komende*, roman Ivana Preglja o Petru Pavlu Glavarju.

Organizirala je ogledе muzejev in znanstvenih ustanov. Več skupin je peljala v Mestni muzej na razstavo o Rimljanih, po kateri jih je vedno vodila mag. Irena Sivec. Leta 1990 so si v Cankarjevem domu ogledali razstavo *Manu scriptum: razvoj latinice v zrcalu rokopisa in besede*, po kateri jih je popeljal njen avtor Lucijan Bratuš. Obiskali so ZRC SAZU: na Paleontološkem inštitutu Ivana Rakovca jih je sprejela dr. Katica Drobne in na Inštitutu za arheologijo več strokovnjakov (med njimi zdaj že pokojni dr. France Leben, strokovnjak za prazgodovino, in dr. Marjeta Šašel Kos, strokovnjakinja za antiko), medtem ko jim je oblikovalka Milojka Žalik Huzjan razkazala delovanje Založbe ZRC. Ob drugi priložnosti jih je dr. Šašel Kos popeljala po ostankih antične Emone in sprehod pospremila z izčrpno razlago.

Leta 1991/92 se je OŠ Ledina pridružila projektu Zavoda RS za šolstvo *Pouk latinščine v osnovni šoli* in oblikovala latinsko paralelko. Toda že spomladi 1993 se je bila Andreja Grošelj iz zdravstvenih razlogov prisiljena odreči poučevanju. Svoje skupine je prepustila naslednici Dragici Fabjan Andritsakos, s številnimi učenci in njihovimi starši pa je ohranila prisrčne odnose vse do danes.